

Az eredeti angol kiadás:
The Secret Life of Birds

Happy Yak
An imprint of the The Quarto Group
The Old Brewery, 6 Blundell Street
London N7 9BH
www.QuartoKnows.com

Copyright © 2022 Quarto Publishing plc.
Text © 2022 Moira Butterfield
Illustrations © 2022 Vivian Mineker

Fordította: Gulyás Lelle

Hungarian translation © Gulyás Lelle, 2022
Hungarian edition © Scolar Kiadó, 2022

Minden jog fenntartva. A könyv egyetlen részlete
sem használható fel és nem sokszorosítható a kiadó
előzetes írásbeli engedélye nélkül

ISBN 978-963-509-589-6

Scolar Kiadó
1016 Budapest, Piroska utca 13.
+36-1-466-7648
www.scolar.hu
Felelős kiadó: Érsek Nándor
Felelős szerkesztő, tördelő: Horváth Virág
Korrektor: Török Mária

Nyomdai munkák: Kuangtung, Kína
(TT022022)




TARTALOM

Kedves olvasó!
5


Születésem története
6

Bemutkozás
8

Tündöklő tollak
10


 Hogyan kapta a páva a színeit?
Indiai népmese
12

Túlélési titkaink
14

 Miért nem tud repülni a kivi?
Új-zélandi népmese
16

Csodás csőrök
18

Éjszakai madarak
20

 Athén bölcs baglyai
Görög monda
22

Szorgos madarak mindenhol
24

Madárcsicsergés
26

Miért nevet a kacagójancsi?
Ausztrál népmese
28

Kinek az otthona?
30

Szállj fel, kismadár!
32


Összebújás, útra kelés
34

Szelek szárnyán
36

Hősök a hólégballonban
Francia mese
38

Világcsúcstartó madarak
40

Kong a vészharang!
42

 Lir gyermekei
Ír legenda
44

Legyél a madarak barátja!
46



TÚLÉLÉSI TITKAINK

Amiben különbözünk



Nem nagyon hasonlítok a barátaimra, a kacsákra és a sasokra, nemde? Különböző a külsőnk, mivel eltérő az életformánk.

A vízimadaraknak úszóhártyás lábuk van, amivel hajtják magukat. Fantasztikus bűvárok is egyébként. Egyes madarak, például a lundák, gyakorlatilag repülnek a víz alatt. Így egészen mélyre is le tudnak bukni halat fogni.



A lundák 60 méter mélyre is lemerülnek – ez huszonötöszöröse az uszodai medence mélységének!

A lumma igazi úszóbajnok, 200 méter mélyre is lemegy!

A mocsaras vidékeken és a folyópartokon élő madarak titkos módszert fejlesztettek ki, hogy ne süllyedjenek el a sárban. Nagyon hosszú, pókszerű lábujjaik vannak, amelyek eloszlik a talajra nehezedő súlyuk.



Figyeld meg a gázlómadarak másik hasznos testrészét: a hosszú csüdjükét!

A hegyekben élő madaraknak, mint a sasnak, hosszú, széles szárnyaik vannak – sokkal szélesebbek, mint a hozzám hasonló kis madaraknak. Széles szárnyuk lehetővé teszi, hogy a meleg légáramlatok a magasba repítsék őket. A hegyi madaraknak nem kell verdesniük a szárnyukkal, mivel a felszálló meleg levegő fenn tartja őket.



Azoknak a madaraknak, amelyek nem tudnak repülni, általában erős lábuk és nagy testük van. Gyorsan kell futniuk, hogy elmenekülhessenek az ellenségeik elől. Gyakran erős karmokkal is rendelkeznek, hogy meg tudják védeni magukat.



Az Ausztráliában élő emuk nem tudnak repülni, de 48 kilométer per óra sebességgel futnak – olyan gyorsak, mint egy autó.

Az erdőben élő madaraknak ügyesen kell forgolódniuk, mozgolódniuk a fák és bokrok ágai között. Ezek a madarak többnyire kicsik, a szárnyuk rövid, hogy a szűk helyeken is irányt tudjanak változtatni.

A legtöbb erdei madárnak három előre felé álló és egy hátrafelé álló lábujja van, így jól meg tudnak kapaszkodni a faágakon, és megpihenhetnek.



A sivatagban élő madarak a legnagyobb forróságot is kibírják, akkor is, ha sosincs eső. A megevett növények és állatok révén jutnak vízhez, amit aztán elraktároznak a testükben.

A kaliforniai földikakukk híres futóbajnok. 25 kilométer per óra sebességre is felgyorsul, hogy elkapjon egy gyíkot, kisebb madarat vagy rágcsálót. Nem is rossz stratégia: gyorsan megszerezni a zsákmányt, aztán pucolás a perzselő forróságból.



Mi, fecskék, életünk nagy részét repüléssel töltjük. Néha viharba kerülünk, de megvan a titkos túlélő receptünk! A szél keskeny, sarló alakú szárnyaik körül tovasiklik, és mi zavartalanul repülünk tovább.

TARTS A FECSKÉKKEL!
Szárnyunk annyira tökéletes a repüléshez, hogy ez alapján tervezik a repülőket és a drónokat.



MIÉRT NEVET A KACAGÓJANCSI?

Ausztrál népmese

Kérdés és vidám nevetés

A kacagójancsiról szóló történet az ausztrál őslakosoktól ered. A kacagójancsik világszerte híresek a hangjukról, amely az emberi nevetéshez hasonlít. Valójában azonban fajtársaikat próbálják az otthonuktól távol tartani ezzel a hanggal. Ugyanakkor nem csoda, hogy a hangos nevetés az emberek számára vidám mókázásnak tűnik.

Az első kacagójancsi nem tudott olyan szépen énekelni, mint a többi madár a bozótban, de mit sem törődött vele. Semmi sem tudta kihozni a sodrából, még a szomszédja, a gőgös lantfarkúmadár sem.

– Én vagyok a legjobb énekes a környéken – dicsekedett a lantfarkúmadár minden egyes nap. – Amit ti énekeltek, én is elő tudom adni, csak sokkal szebben!

A többi madár kezdte megelégedni a dicsekvést, de a kacagójancsi csak a vállát vonogatta.

– Mi van akkor, ha egy madár szebben énekel, mint a többi? Ha ezzel foglalkozunk, attól nem leszünk boldogabbak. Elég, ha megteesszük, amit tudunk – mondta a kacagójancsi, és kitérte a szárnyát a napsütésben.



A többi madár nem akart ebbe belenyugodni. Mérgesen rázták a tollaikat.

– Hogy merészeled ezt mondani, lantfarkúmadár? – fújtattak és dohogtak. – Nézzük meg, egyáltalán igazad van-e!

Ezután felváltva énekelni kezdtek, a lehető legszebben, ahogy csak tudtak. Mindig, mikor valamelyik madár énekel, a lantfarkúmadár előrelépett, és utánozni kezdte az éneket, de sokkal szebben adta elő, mint a dal eredeti énekesé.

– Ó, ez igazán hallatlan! – dühöngtek a többiek, ugyanakkor most már úgy tűnt, hogy a lantfarkúmadár dicsekvésének van alapja.

A kacagójancsi érdeklődve figyelte az eseményeket, és olyan szórakoztatónak találta az egészet, hogy hangosan felnevetett.

– Ak-ak-ak!

A lantfarkúmadár azt hitte, hogy a kacagójancsi a dalát adja elő, ezért utánozni próbálta.

– Ö... ö... – rikácsolta.

– Ak-ak-ak!

A kacagójancsi még hangosabban nevetett. A lantfarkúmadár újból próbálkozott.

– Ö... ö... Neeem!

Nem tudta utánozni ezt a különleges hangot!



– Feladom – mondta a lantfarkúmadár csalódottan.

Erre a kacagójancsi olyan hangos nevetésben tört ki, hogy az egész bozót visszhangzott a kacagásától. Mindenkit jókedvre derített, még a lantfarkúmadarat is, aki kénytelen-kelletlen beismerte, hogy a kacagójancsinak igaza volt. A kérdéstől nem lesz senki boldog, de a nevetéstől annál inkább!

ÖSSZEBÚJÁS, ÚTRA KELÉS

Ősz és tél

Amikor beköszönt az ős, majd a tél, egyes madarak elmennek, mások pedig maradnak: szorosan egymáshoz bújva várják a napsütés visszatértét.

Sok madár melegebb tájak felé indul, ahol több ételmet talál. Ők a költöző madarak. Mi, fecskék nyár végén költözünk el, és tavasszal térünk vissza.

A vízimadarak többnyire rajba tömörülve kelnek útra. Talán te is láttad már a ludakat vagy a hattyúkat, amint V alakban húznak a magasban.

Az itthon maradó madarak ősszel még rengeteg táplálékot találnak, de télen, mikor nincsenek se gyümölcsök, se rovarok, nehéz idő elébe néznek. Ilyenkor te is sokat segítesz nekik, ha kiteszel madáreledelt.

Az évnek ebben az időszakában nem raknak fészket a madarak, de az éjszakákat védett helyeken töltik. Egy üres épület, vagy egy nagy, öreg fa megfelelő menedék.

Télen néha óriási madárrajokat látni. Általában naplementekor lehet őket megfigyelni, amint a madarak együtt repülnek az éjszakázóhelyükre.

A kis madarak egymáshoz bújnak, hogy ne hűljenek ki. Ők is csapatokba verődnek, mert barátokkal együtt könnyebb ételmet keresni, és a testüket melegen tartani.

Sok madárraj ide-oda tekereg az égen, amikor az éjszakázóhelye felé tart. Ezzel a trükkkel a rájuk leselkedő vadászok, például héják elől menekülnek: a ragadozók a tekergő, örvénylő felhőt nehezen tudják követni.

Egyetlenegy madár van a világon, amelyik téli álmat alszik, az Észak-Amerika nyugati felén honos téli estifecske. Ősszel egy sziklahasadékba húzódik, és ott vészeli át a telet, a tavaszról és kövér kukacokról álmódva.

TARTS A FECSKÉKKEL!

Nyári tartózkodási helyüket augusztus végén vagy szeptember elején hagyjuk el.

KONG A VÉSZHARANG!

Fogyatkozásunk okai

Mi, madarak az egész világon veszélyben vagyunk.

Nektek, embereknek jobban kell vigyáznotok a bolygóra, mind a mi érdekünkben, mind Földünk összes többi állata és növénye érdekében.

Sokunk elveszíti az otthonát, amikor az őserdőket kivágják, hogy az ember tűzifához vagy több szántóföldhöz jusson.

Az ember által eldobált műanyag bekerül a tengerbe, és megbetegíti az ott élő halakat, madarakat és egyéb tengeri állatokat.

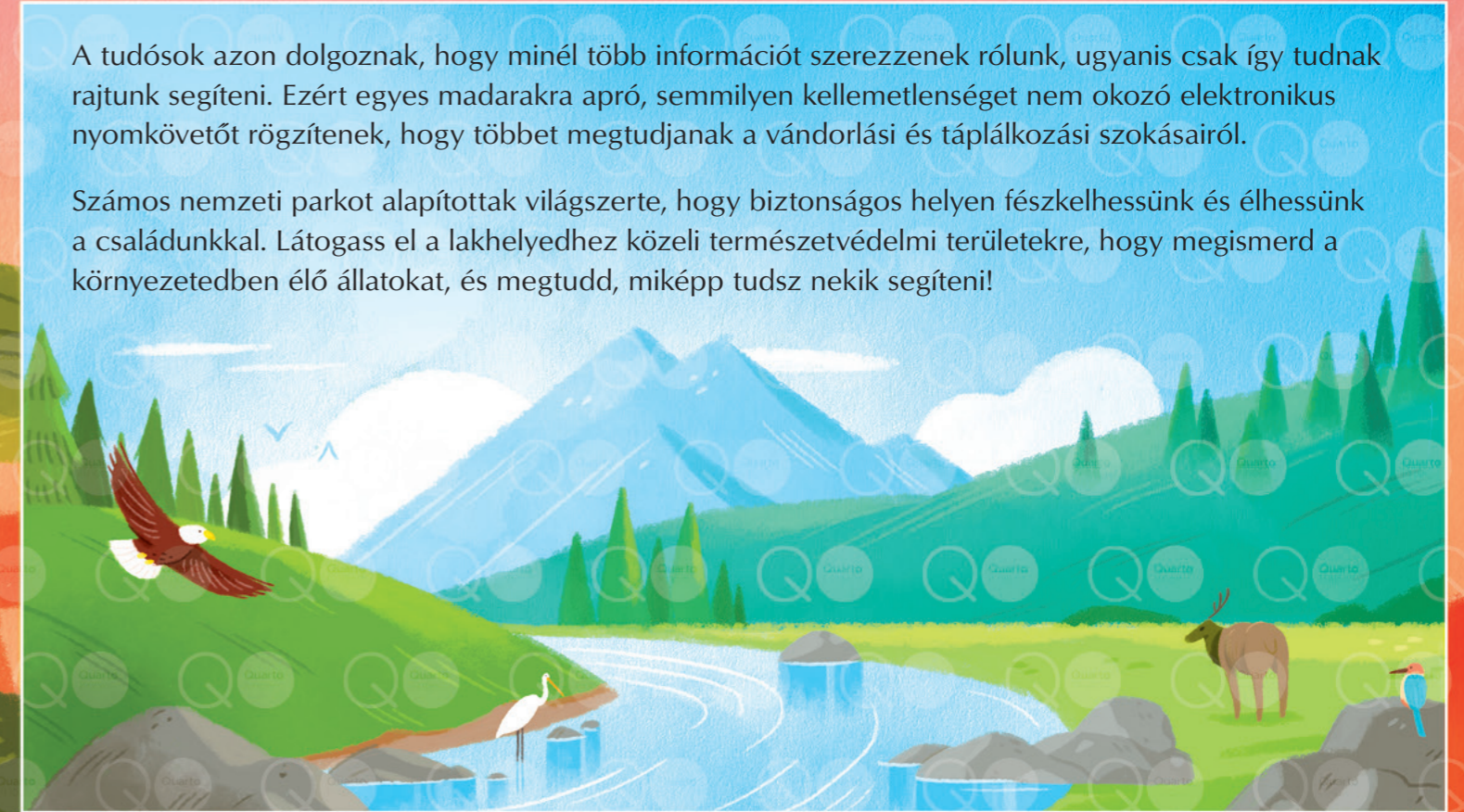
A szántóföldi növényekre permetezett veszélyes mezőgazdasági vegyszerek rengeteg rovarot pusztítanak el, madarak ezreit hagyva ezzel táplálék nélkül.

Számtalan csodás madarat, például papagájt rabolnak el a csempészek az esőerdőkben lévő otthonukból, hogy aztán kisállatkereskedésekben árulják őket.

Dél-Amerikában, az Amazonas menti esőerdőkben 1300 különböző madárfaj él. Ez a világ összes madárfajának harmada, ez az őserdei élőhely azonban rohamos tempóban zsugorodik.

A tudósok azon dolgoznak, hogy minél több információt szerezzenek rólunk, ugyanis csak így tudnak rajtunk segíteni. Ezért egyes madarakra apró, semmilyen kellemetlenséget nem okozó elektronikus nyomkövetőt rögzítenek, hogy többet megtudjanak a vándorlási és táplálkozási szokásairól.

Számos nemzeti parkot alapítottak világszerte, hogy biztonságos helyen fészkelhessünk és élhessünk a családdal. Látogass el a lakhelyedhez közeli természetvédelmi területekre, hogy megismerd a környezetedben élő állatokat, és megtudd, miképp tudsz nekik segíteni!



TARTS A FECSKÉKKEL!
Szomorú tény, hogy ma már sokkal kevesebb fecske van, mint egykor.